FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Depositi. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

a ¶Nō valet conſuetudo.adde l.j.ff.de vſu. & per Car. zab. in c. fi.de conſue.
b ¶Contractū factū. An ille qui poſt contractum efficitur clericus poſsit cōueniri ī foro ſecu. vide bar. ī l.officiales.C. d epiſco. & cle.Bal.in l.cū q̄dā puella.ff. de iur. om.iu.in l.j.C.an ſeruus ex facto ſuo. & ī c.j.de eo q arma.bel. depoſi.in vſib⁹ feu. Ang.&Io.de Imo.ī l. nemo pōt.ff.de leg.j. Io.an.in c.j.de ob. ad ra.Ant.de Bu. & ab. in c.ꝓpoſuiſti. de ſo. compe.
c ¶Sacra vrbe.i.ī hieruſalē adde Phi. frā. in c.fœlicis.§.quapropter.in iij.no.de pœnis lib.vj.
d ¶Depoſitari⁹.Adde gl.inſtit.quib. mo.re cōtrahi.ob.in §.præterea.doc.ī c. j. depo.
e ¶Culpa lata. Quid ſit lata culpa. vide ꝑ Abb.ī c.vnico.de cōmo. Et qñ culpa lata æquiparaī dolo.maximè in delictis. vid per Abb.cōſ.iiij.inci. Facti diligentia talis eſt.in j.volu.Et quid ſit culpa leuiſsima. vide Bart.in l. quod Nerua.ff.depo. Car. zab.in c.j.in x. q.de commo. & quando culpa dicatur grauis ſeu leuis.vide ꝑ Ab. in c.fi.de his q fil.oc.

pro vſuris,quàm alijs:quia malus eis eſt decus mutuare ad vſuram. Item quod mercatoribus et negotiatoribus licet plus ſtipulari q̄ alijs vſq; ad beſſem.i.duas tertias ſortis.vt ſi ſors eſt xxiij. poſſunt ſtipulari viij. in anno.Item quod propter periculū quod creditor ſuſcipit in ſorte,licet ſibi ſtipulari vſuram cētesimam.quod eſt verum donec ſubſtantiæ periculum.id eſt,poſtquàm nauis peruenerit ad portum.poſtea incipiunt currere cōes ſecūdùm taxationem huius l.
2 & deſinunt maiores.vt l.j.j.tit.j.† Item nota in ver.[Cæteros.ibi.occaſione conſuetudi
a nis.] quod non valet conſuetudo ᵃ vel ſtatutum de præſtādis vſuris.& lex prohibet. vnde cum hodie ſint vſuræ prohibitæ etiā vnius nummi non poterit per ſtatutum vel
3 conſuetudinem induci contrarium. † Item
b not.contractum ᵇ factum cōtra prohibitionem.l.non valere.quid ſi contra prohibitionem conſuetudinis?gl.videtur tenere contrarium.ff.de pac.l.Iuriſgē.§. quinimò ver.
4 maximè.† Item not.in ver.[interdicta.]cōtra cōſuetudinem aliquorum fœneratorū, qui numerant centum,& incontinenti retinent decem vel xij. pro vſuris vnius anni. & faciunt cantare inſtrumentum de centū. nam non licet retinere vnum nummū, vel decem ſolidos pro vno piſce,vel aureū pro recolligendo inſtrumentum. & quod retinet,minuit debitum ſortis. Not.in fi. quod ad diſcooperiendam fraudem poteſt fœneratori deferri iuramentum.& eſt arg.ſecundùm Bald.quòd valet conſtitutio epiſcopi quæ dat faciliorem modum probandi quē vſurarium eſſe manifeſtum,quàm detur à iure communi.

LEX XXVII.

1 DE vſuris.† Lex noua trahitur ad præterita,quatenus habet tractum pro futuro tempore. hoc dicit.

1 *Creditor qui recipit uſuras,ſi eas poſtea reſtituat debitori ex cauſa donatiōis,non poterit debitor poſtea aliquid repetere per cōdictionē indebiti à creditore:nec ab eius hæredibus,poſtquam ſemel fuerunt reſtitutæ,licet ex cauſæ donationis.*

LEX XXVIII.

1 VT nullo.† Vſuræ vſurarum non ſunt permiſſę. etiam ſi primæ vſuræ fuerint ī ſortem deductæ.hoc dicit.gl.intelligit non tamen numeratæ: aliàs poſſent exigi.ſed doc.tenent contrarium.quia da
2 ret materia fraudādi hanc l.quærit hic Bal.†pone quod debitor ſoluit creditori vſuras,& creditor incontinenti eaſdem vſuras ſibi reſtituit,dicens ſe ei donare: mortuo creditore debitor repetit ab hæredibus vſuras quas ſoluit in curia epiſcopali, hæredes ſe defendunt dicētes,quod defunctus eaſdem vſuras ſibi reſtituit: creditor replicat quod illa reſtitutio fuit facta ex cauſa donationis,& ſic nō tollit debitum,ſeu condi. inde.quæ fuit nata eo ipſo quod dictas vſuras ſoluit creditori: quæritur quid iuris?& tenet ipſe quod nō ſint reſtituendæ poſtquàm ſunt ſemel reſtitutæ.licet ſub nomine donationis impropriè ſumatur.& intelligatur potius ſecundùm ſubiectam materiam.

De nautico fœnore. *Rubrica*

1 *Hieruſalem qualiter appelletur urbs ſacra.licet facta ab imperatore nō chriſtiano.*

LEX I.

1 TRaiectitiam.† Eatenus veniunt vſuræ centeſimę,ꝓ pecunia traiectitia, quatenus durat ſuſpitio periculi maris apud creditorem.quod eſt quouſq; nauis peruenerit ad portum.quo caſu ceſſant cōes vſuræ.& debentur centeſimæ.poſtea verò veniunt cōes,& nō centeſimę. & idem ſi creditor non ſuſcipit in ſe periculum.h.d.cum l.ſeq.& adde quod quando creditor ſuſcipit in ſe periculum ſortis,etiam ſi nō pro pecunia traiectitia,erat licitum ſibi ſtipulari cētesimas vſuras:cum ſit eadem ratio in alijs periculis, quæ eſt in periculo maris.ff.e.tit.l.periculi.† No.tex in l.ij.dum dicit.[in ſacra vrbe.]
c id eſt. in Hieruſalem ᶜ q; licet iſta l.q̄ eſt de antiquis: & ſic facta fuit ab imperatore non chriſtiano, nihilominus Hieruſalem appellabat ſacram vrbem.quia ibi colebatur Deus cœli,ſed in alijs partibus colebantur idola.

2 *Vecturales,uel muliones,ſi cauſa fraudandi uectigal non ſeruant iter conſuetum, eorum eſt periculum contingens in tali itinere.*
3 *Si quis habeat apodiſſam de aliquibus rebus quæ portantur ad gabellarios, & aliqua portat aliquam rem quæ non ſit in apodiſſa,& ſic fraudat gabellam, quòd propter illam tota ſalma perdatur.& confiſcetur.*
4 *Præceps auaritia,& inciuilis audacia à lege reprobantur.*

LEX III.

1 CVm proponas.† Qui ſuſcepit in ſe periculum,teneṫ de eo.niſi ex culpa alterius partis acciderit.h.d.iſta not.l. ſecundū Bar. & declarat & limitat omnes ll.dicentes debitorē poſſe ſuſcipere periculum in ſe caſus fortuiti.quia contractus ex conuentione partium legē accipiunt* l.j.§.ſi conueniat.ff.depoſi.* & ſic licet quis de natura contractus non teneaṫ de caſu:poteſt tñ per pactum illum in ſe ſuſcipere.vt ſ.de pign.act.l.quæ fortis.& l.nec creditores.cum ſimilibus.nam tūc tenetur ex iſto pacto,quando caſus non accidat culpa creditoris.per hanc l.quam
2 perpetuò tene menti.† Not.contra vecturales, vel muliones,qui cauſa fraudandi vectigal,non ſeruant iter conſuetum,vt eorum ſit periculum contingens in tali itinere : quia præſumitur nō debuiſſe venire,ſi iuiſſent per rectum iter.† Item allegatur iſta l.q;
3 ſi quis habeat apodiſſam de quibuſdam rebus quæ portat ad gabellarios: ſi aliquas portat quæ non ſint in apodiſſa , & ſic fraudat gabellam,quòd propter illā tota ſalma perditur,& confiſcatur.& ſic etiam illæ res de quibus apodiſſam habebat: quia illi non prodeſt:poſtquam ea abutitur.& vide q; idem Par.not.in l. eotem.§.dominus.ff.de publicanis.& hoc etiam tāgitur per Cy.
4 hic. † Vltimò not.tex.in fi.de præcipiti auaritia, & inciuili audacia reprobata à lege.faciūt enim homines odioſos apud omnes.

LEX IIII.

1 TRaiectitiæ.† Periculum pecuniæ traiectitiæ pertinet ad creditorem antequam nauis perueniat ad portum,ſi creditor illud in ſe ſuſcipit: aliàs ad debitorem.

Depoſiti. *Rubrica.*

1 *Culpa lata in quo differat à culpa latiori remiſsiuè.*

LEX I.

1 SI incurſu.† Depoſitarius ᵈ tenetur de
d dolo & lata culpa.nō de caſu,niſi contrarium ſit actum.h.d.ſed nec à leui,vel leuiſsima tenetur:quia cōtractus celebratur gratia dantis: nō gratia recipientis. l.ſi vt certo.§.nunc videndum.ff.comm.No. hic ſecūdū Bart.de lata quia † rarò reperitur
2 in tex.nam.l.quod Nerua.quæ principaliter ad hoc allegatur non
e loquitur de culpa lata: ᵉ ſed de culpa latiori.quæ eſt dolus ꝓximus.& longa eſt differentia inter illam & iſtam. vt ibi plenè notatur per eundem.ſed certè imò reperitur in l.latæ.de ver.ſig.

LEX II.

1 VSuræ in depoſiti.† In contractu depoſiti quia eſt bonæ fidei, veniunt vſuræ ex mora.ſicut in cæteris bonæ fidei contractibus.hoc dicit. Et procedit iſta l.cùm apud te depono pecuniam in ſacculo , quam conuertiſti in tuos vſus,quo caſu committis furtum,& ſtatim es in mora, quouſque fueris interpellatus de reſtituendo.& non reſtituis ceſſante quolibet impedimēto.Si autem pecuniam quā apud te deponam, non dedi cōſignatam,poteris ea vti.quia videor dediſſe licentiam vtendi. & ſic non committis furtum vtendo.ff.eo.l. Lucius.

LEX IIII.

1 SI depoſita.† Quod venit in officio iudicis mercenario,ſententia lata ſuper principali nō pōt peti.h.d.Et vide hic quod no. Inn.de iuramento calumniæ

calumniæ. capitulo. cum cauſam tamen aliâs cum iuramento,
& circa fi. In tex. videtur velle ꝙ ſi es mihi condemnatus ad ſor
tem. non facta mentione de vſuris quę veniebant officio iudicis
mercenario. ſic non poſſum iudicis officium principaliter in iu-
dicium deducere ſine ſorte, vt fiat cõdemnatio in vſuris: ſed de-
beo agere prima actione ad ſortem: vt ſic illa mediante poſſim
venire ad vſuras, & nolo vti ſententia lata ſuper ſorte tantùm ꝙ
ergo non poſſum hoc facere. & tamen regulariter poſſum: quia
per ſententiam condemnatoriam non fuit prima actio ſublata:
ſed noua actio ſibi accumulata: vt l. j. cum ibi plenè no. ſ. de iud.
ſanctis his quæ habentur & no. in l. duobus. ff. de excep. rei iudi.
& hoc fortè odio vſurarum. & ſic non poteſt negari acquiri per
hanc nouationem iudiciariam actionem primæ decedat, & non
accedat. regulariter ſecus. vt no. in d. l. j. ſecundùm Cy. non tamẽ
eſt ſententia nulla propter hoc ꝙ non fuerit facta mentio de vſu
ris, licet fuerint petitæ in libello. vt ſ. de vſu. l. in bonæfidei. & ibi
dixi: non ſic credo intereſſe fore. ꝙ veniret officio iudicis merce
nario. vt in actionibus arbitrarijs: quia ſi eſſet lata ſententia ſuper
principali, non facta mentione de intereſſe, licet non poſſum iu-
dicis officium mercenarium implorare vt condemnet. vt l. cen-
tum Capuæ. in fi. ff. de eo quod cer. loco. poſſum tamen omiſſa
ſententia iterum agere actione prima, & petere iteratam conde-
mnationem fieri, tam in ſorte quam in intereſſe. facit l. iiij. §. Item
Julianus. de eo quod certo loco. quia non ſic eſt odioſum intereſ
ſe ſicut vſuræ. nec obſtat quod ex ſententia condemnatoria con
tra volentem iteratò agere obſtat exceptio rei iudi. ſicut ex abſo
lutoria. l. ſi quis cũ totũ. §. planè. ff. de exce. rei iudi. quia verũ eſt
ſi poſt ſententiam fuit ſecuta abſolutio. vt no. in l. euidẽter. eo. ti.

1 ☞ *Sequeſtrum eſt ſpecies depoſiti, & in quibus differat à ſimplici depoſito tremiſſiuè.*

LEX V.

1 PRopter. † Sequeſter tenet reſtituere ſequeſtrũ
ei de quo actum fuit impleta conditio
ne. Item debitor poſtquam ſoluit tutus eſt, licet nõ re
habuerit inſtrumẽtum debiti. hoc dicit. De materia ſe-
2 queſtri vide per Bar. in l. intereſſe puto. ff. de acqui. poſſeſ. † Eſt
enim ſpecies depoſiti. ideo de ipſo fit mentio in hoc tit. vt hic. &
ſ. eo. l. licet. vbi ponuntur quædam in quibus differt à ſimplici
depoſito, cum vltimo dicto. concor. l. indultum. j. de ſolu. In tex.
ibi. [cum aduerſario tuo.] hoc eſt propter quod illud depoſitum
vocatur ſequeſtrum. quia factum ab vtraq; parte cõtendente. nã
ſimpliciter depoſitum fit ab vno tantũ. & hęc fecit iſte colonus:
quia non confidebat de locatore: cũ penes ſe haberet inſtrumen
tum promiſſionis. & vt facilius poſſet rehabere facta ſolutione.

1 ☞ *Si depoſuiſti penes Titium aliquam rem, dicens in inſtrumento quod illam rem ha-
buiſti à me in depoſitum: licet illud inſtrumentum ſit factum inter te & Titium, an
tamen probet intentionem meam contra te?*

LEX VII.

1 DEſiderium. † Actio depoſiti datur contra de
poſitarium, non contra eum in
quem ipſe depoſitarius rem depoſitam trãſtulit. hoc
dicit. cum l. ſequẽ. videbatur iſte depoſitarius excuſa
tus, ſi fortè iuſta ratione motus. quia fortè habebat ſe abſentare:
depoſitum tranſtulit in alium cum pacto, ꝙ ille reſtitueret depo
nenti. ex quo pacto acquiritur deponenti actio: vt in l. penulti. §.
ad exhiben. & l. ſi cùm venderet. ff. de pigno. actio. nam ipſe non
tenetur niſi de dolo & lata culpa cùm nunc nõ habeat penes ſe,
nec dolo deſijt habere. videbatur ꝙ non teneretur: ſed deberet
deponens agere contra illum in quem tranſtulit: ſed contrarium
eſt. quia eoipſo fuit in lata culpa ꝙ in alium tranſtulit. niſi fortè
neceſſitas ipſum cogeret. In tex. ibi. [inſtrumentum quo hanc ti
bi reddi &c.] dicit Bal. fortè iſtum tex. alibi non reperiri. qui pro
1 bat. † ꝙ ſi depoſuiſti penes Titium aliquam rem, dicendo in in-
ſtrumento ꝙ illam rem habuiſti à me in depoſitum: illud inſtru
mentum licet ſit factum inter te & Titium, probat tamen inten-
tionem meam contra te: & etiam ſi non poſſim aliter probare ꝙ
depoſuerim, ſufficiat hoc inſtrumentum ad probandum. Et vi-
debatur contrariũ. quia res inter alios acta alijs non prodeſt, nec
nocet. & quia confeſſio tua facta me abſente, non debet proba-
re intentionem meam contra te. l. certum. §. ſi quis abſente. ff. de
confeſ. ſed hoc eſt verum. niſi feceris eam cõtrahendo cum alio,
& per publicum inſtrumentum. quod perpetuò tene menti. ta-
* men reuera iſte tex. non vult hoc dicere * ꝙ illud inſtrumentum
probet intentionem meam cõtra te. ſed po-
* tius vult dicere * econuerſo: quod induce-
bas ad probandum intentionem tuam con
me, videlicet quòd depoſitum non habe-
bas penes te: ſed in alium tranſtuleras bona
fide: & de hoc apparebat inſtrumentum. no
ta tamen primum dictum in ſe propter au-
thoritatem Bal. facit c. peruenit. de fideiuſ.

a ¶ Idem eſt commendare quod deponere. Adde l. Lucius. ff. de poſi. l. commendare. ff. de verb. ſigni. c. ne quis. xxij. q. ij. & in c. j. de depo. Item hoc verbum commendare accipitur pro laudare. vt in l. ea quæ. ff. de cõtrahen. empt. c. nemo deinceps. de elec. lib. vj. per Inno. in c. dudũ. el j. de ele.

2 ☞ *Inter ſucceſſionem filij in poteſtate, & mortem patris, non eſt dare medium.*
3 *Si hæreditas patris eſt delata filijs in poteſtate ex teſtamento, uel ab inteſtato, an antequam ſe immiſceant poſſit dici hæreditas iacere?*
4 *Commendare, idem eſt quod deponere.*

LEX IX.

1 CVm hæreditas. † Ex contractu ſerui hæredita
rij acquiritur actio hæreditati
iacenti. & per eam poſtea hæredi. hoc dicit. caſus. In tex.
ibi. [perſonam domini.] defuncti quouſq; adeatur: ſed poſtea re
2 præſentat perſonam hæredis. † In tex. ibi. [priuſquam patri ve-
ſtro ſucceſſeritis.] ſed contra: quia inter ſucceſſionem filij in po-
teſtate, & mortem patris, non eſt dare medium. vt l. ſi poſt mor-
tem. de lega. j. & de condi. inde. l. Iulia. gloſ. dicit ꝙ iſti filij erant
emãcipati, & ſic nõ cõtinuatᷣ dñiũ in iſtis, nec erãt ſui: vel ſi erãt
in poteſtate, erant inſtituti ſub conditione poteſtatiua. qua pen-
dente ſimiliter non erant hæredes neceſſarij. & ſic hæreditas di-
cebatur iacere. Si autem erant inſtituti purè, & erant in poteſta-
te, procederet contrarium. nec poſſet dici hæreditatem iacere.
3 † Dicit Bal. no. ſingu. hanc gloſ. per quam patet quòd ſi hæredi-
tas patris delata eſt filijs in poteſtate ex teſtamento, vel ab inte-
ſtato, etiam antequam ſe immiſceant, non poteſt dici hæreditas
iacere. cùm ſtatim ſint hæredes: licet ſine effectu. quantùm ad ea
quæ concernunt eorum præiudicium. quia non poſſunt conue-
niri à creditoribus. niſi probetur immixtio. vt ſ. ſi minor ſe ab hę
redi. abſti. l. j. ſunt tamen hæredes quó ad concernentia commo-
dum. quia tranſmittunt hæreditatem tanquam aditam ad quoſ-
cunq; hæredes. ſecundùm communem opi. & ideo tali hæredita
ti non debet dari curator: tanquam hæreditati iacenti: & ſi dare-
tur, non valeret datio. tanquam erronea. argu. in l. Seiæ egreſſæ.
ff. de tuto. & cura. datis ab his. Breuiter non puto hoc eſſe verũ:
quia propter beneficium abſtinendi quod habet filius in poteſta
te ex edicto prætoris: redigitur ad inſtar emãcipati: vt l. nam nec
emancipatus. de lega. j. ſed ſi eſſet de lata emancipato diceres ia-
cere: vt patet in gloſ. ergo & nunc: & ſic bene poterit dari cura-
tor. & valebit datio: quicquid dicat Bal. huius dictum eſt potius
4 inutile quàm vtile. † In tex. ibi. [commẽdatas.] No. quòd idem
a eſt commendare. quod deponere, * ſecundùm Bartol. ſi ego dico
commendo tibi hunc librum, vel hanc rem, videor depoſuiſſe:
& agam depoſiti.

1 ☞ *Sententia lata in actione depoſiti ſuper reſtitutione rei, quod ſit diffinitiua.*
Inſtrumentum depoſiti habet executionem paratam.
Deponens condemnatus actione depoſiti contraria pro expenſis factis in re depoſita an efficiatur infamis?

LEX X.

1 QVi depoſitum. † Condemnatus in actione
depoſiti directa: quia non re
ſtituebat rem: efficitur infamis. hoc dicit. Et hoc quia
redarguitur de fide rupta. qui enim deponit, multum
confidit de depoſitario: & depoſitarius recipiendo, videtur dare
fidem ſuam de reſtituendo. vt j. l. proxi. denegando ergo reſtitue
2 re perfidiam cõmittit. vt habetur ibi. † Sunt & alij duo caſus in
quibus condemnatus efficitur infamis eadem ratione, vt habe-
tur in l. j. de his qui notan. infa. & ſic in deponente condemnato
actione depoſiti cõtraria pro expenſis factis in re depoſita, quia
non condemnatur de fide rupta. Et per iſtam le. patet quòd ſen-
tentia lata actione depoſiti ſuper reſtitutione rei eſt diffinitiua:
aliâs non infamaret: vt in l. quid ergo. §. ex compromiſſo. ff. de in
fa. ergo falſum videtur id quod dicit Bar. j. l. proxi. quòd inſtru-
mentum depoſiti habet executionem paratam, quia ſic nõ eſſet
neceſſaria diffinitiua. Certè poteſt eſſe quòd de depoſito nõ fuit
confectum inſtrumentum: & ſic oportuit probari per teſtes, &
ferri diffinitiuam, ſed etiam ſi fuit confectum inſtrumentum, po
teſt eſſe quòd non fuit petita executio: ſed fuit actum ordinario

a ¶ Cōpenſatiōis. Add de d. Maria. io. in c. primo. de mu. pe. ar. vj. ſal. xj. et ibi ꝗ tñ admittit cōpenſatio de depoſito ad depoſitū licet vnū ſit liqdū, aliud nō. allega. Bal. & Sal. & in propoſito. adde Tinda. in ſuo tracta. de cōpenſ. col. ij. & Moder. in §. bonæ fidei. inſti. de ac. Cur.

b ¶ Executionē paratā. Adde & intellige vt hic ꝑ Ang. Et Adde ꝙ etiā ſi de depo. cōſtaret ꝑ teſtes examinatos ad perpetuā rei memoriā: in caſibus pmiſſis, tale depoſitū ſic ꝓbatū, haberet executionē paratā. ita Math. in ſuo notabili quinto ꝙ dictū refert. & ſequit. d. Feli. in c. ſicut. col. iij. de re. i. d. & vide alexā. in l. ſi. C. de fideicom. Cur.

c ¶ Defunct⁹ depoſuiſſet. Adde Ioā. an. & Barb. in c. j. de depoſito.

iudicio dato libello ſuper hac actione, & ſic per hanc l. non reprobatur dictum Bar. In text. ibi. [ſuo nomine.] Secus ſi nomine defuncti. vnde non fieret infamis: quia nō condemnaretur de fide rupta. nam de ipſo nō confidit deponens de depoſito. nec ipſe dedit fidem ſed defunctus. & idem in procuratore depoſitarij: vt l. furti. §. ſi quis alieno. ff. de infa.

2 ☞ *Actio depoſiti, an ſit de iure communi ſummaria?*
3 *Inſtrumentum depoſiti an habeat executionem paratam?*
4 *Licet ex depoſito non transferatur dominium nec poſſeſſio nec vſucapiendi conditio dicitur tamen præbere titulū largo modo.*
5 *Depoſitarius propter impenſas factas in re depoſita, poteſt retinere eam quouſque ſibi defundantur?*
Depoſitario ſi facta fuit proteſtatio quòd non reſtituat deponenti, an tamen debeat reſtituere nulla cautione recepta?

LEX XI.

1 SI quis. † Depoſitarius ſine dilatione compellēdus eſt ad reſtitutionem depoſiti, nec poteſt obijcere compenſationem vel dicere in contrarium ſibi factam proteſtationem. h. d. hęc ſingularis. l. † Bar. qui di-
2 cit per eam quod actio depoſiti eſt de iure communi ſummaria, quantum ad cognitionem & ordinem iudicij: non quantū ad probationem, vt colligitur in verbo [ilico.] & in verbo [quā celerrimè.] & in verbo [quā ociſsimè.] vt no. in l. meminerint. j. vnde vi. Et ſic vult Bar. quod non requiritur libellus, nec litis conteſtatio, quantū ad ordinē iudicarium, hoc eſt quantum ad terminos qui abbreuiantur: non quantùm ad ordinem iudicarium, quominus requiratur libellus, & litis conteſtatio ſicut in actiōe ad exhibēdū, ꝗ̃ eſt ſummaria, & tñ illa requirunt. vt l. tigni. §. j. vel. iij. iuncta. l. iij. §. j. vel ij. iūcta. l. ij. ff. ad exhibē. & hoc plus placet: & hoc important illa vocabula quæ hic ponuntur: non tamē omiſsionem ordinis iudiciorum: ſed abbreuiationem terminorum, & etiam remiſsionem feriarum vt etiam diē feriato ob neceſsitates hominum poſsit agi: ſicut in alijs caſibus requirētibus toleratur. vt l. ij. ff. de ferijs. Et aduerte ꝙ iſta procedunt quando depoſitarius negaret depoſitum, vel confiteretur: ſed negaret re-
a ſtitutionem, opponendo exceptionem compēſationis,ᵃ vel alia ſi autem confiteretur, & nullam exceptionem opponeret: non eſſet ſpeciale in depoſito, quia idem in quolibet alio debito con-
3 feſſato coram iudice. l. ſi debitori. ff. de iudi. cum ibi nota. † Dicit etiam Bar. per hanc l. ꝙ inſtrumentum depoſiti habet executio-
b nem paratam.ᵇ & non eſt neceſſarius libellus, nec ſententia diffinitiua. Bal. videtur tenere contrarium per l. præce. ſed non obſtat vt ſuprà dixi, per illum tex. qui dicit quòd depoſitarius non pōt. allegare contra deponentem quòd res ſit ipſius depoſitarij, & quod propter hoc depoſitum non valeat, nec teneatur reſtituere. per tex. dum dicit [actiones perſonales vel in rem.] & ſic non pōt obijcere exceptionem dominij ſicut nec contra agentem cōditione exceptionis l. ſi quis conductionis titulo. infra loc. vel cōtra petentem reſtitutionem. illud videtur eſſe falſum, & expreſsè cōtra tex. in l. is qui rem. ff. eo. tit. quia exceptio dominij pro quo excludit intentionem agentis, vt dicat in re propria factum depoſitum, cùm in re propria nō cadat depoſitum ſic nec locatio, vt ibi habetur. Breuiter ſi deponens non conſentit vt exceptio dominij admittatur, ſed petit primò fieri reſtitutionem, procedere poteſt quod primò dixit. vt ante omnia fienda ſit reſtitutio. & iſta exceptio reſeruetur in ordinario iudicio per modum agendi ſi non conſenſit, vel tacet: & depoſitarius fuit admiſſus ad probandum de proprio dominio, & probauit, & denegabitur reſtitutio, & ſic debet intelligi. l. is qui rem. ad quod facit. c. j. de reſtit. ſpolia. vbi licet non admittatur exceptio dominij contra agentē de ſpoliatione, ſi tñ fuit admiſſa: quia agens nō ꝓbauit probato dñio denegatur reſtitutio, & illo modo videt̃ Bal. iſtā l. intelligere, & ꝙ ſuprá dixi. † Nota in princip. in verbo [titulum.] ꝙ licet
4 ex depoſito non transferatur dominium, nec poſſeſsio, nec vſucapiendi conditio, dicitur tamen præbere titulum. ſed hoc largo modo ſumendo. & quantum ad excuſandum quem à mala fide propter retentionem rei alienæ, quia ſi fuit ſibi depoſita, non dicitur habere malam fidem. ſtrictè tamē: & propriè loquendo nō dicitur titulus, niſi quando ex eo transfertur dominium, vel vſucapiendi conditio. vt in toto titu. pro emptore, & pro donato. & ſimilibus, & dicit̃ pluraliter alijs modis titulus, quod dic vt per Cy. in l. cogi. ſ. de peti. hære. Item dicit Bar. in ſimi. huius l. probari ꝙ de proteſtatione facta alicui per quendam tertium ſtatur iuramento ipſius. Bal. contrà: quia nō dicit hoc tex. imò oportet ꝙ oſtendat ſciuiſſe ſibi factam proteſtationem à tertio: vt patet dum dicit, [quod ſi inſcriptis &c.] ſed bene ſtatur eius iuramento, quod ipſe non commiſit dolum nec fraudem in faciendo ſibi fieri talem proteſtationem, & ſic eſt iuramētum purgationis de proprio debito. vt ſ. de vſuris. l. eos in fi. & hoc verius eſt, quàm
5 quod dicit. Barto. † In gloſ. quæ incipit. [hoc ad vtrunque.] tene opi. Pla. quod depoſitarius propter impenſas factas in re depoſita, poteſt retinere eam quouſq; ſibi refundantur. per l. colonus. ff. de vi & vi armata. & quod no. eodē titu. l. ſi plures. §. fin. & per Azo. in ſumma. Oppo. in glo. fi. contra fi. ꝙ licet facta fuerit proteſtatio depoſitario ꝙ non reſtituat deponenti, nihilominus debet reſtituere: etiā nulla cautio nec recepta de defendēdo ipſum ab illo denunctante, quia potuit eluſione fieri. vt in l. hęc autem. in prin. ff. ſi cui plus quàm per leg. fal. dic quod ibi fuerunt factæ minæ verbales, non autem mota controuerſia, nec facta proteſtatio in forma. & illæ non debent attendi, nec propter eas deponens grauaretur onere ſatiſdationis: ſed poſt motam controuerſiam, vel proteſtationem factam in forma, ſecus, quod tamen hodie corrigitur per authen. hic poſitam, quæ vult ꝙ illa non obſtante teneatur liberè reſtituere, etiam nulla ſatiſdatione recepta, & implere fidem quam dedit, & ſi proteſtans poſtea vult agere contra deponentem agat. Item ad idem oppo. ꝙ illa cautio non ſit pręſtanda, ſiue tertius non habebat ius: quia non poterit committi. vt in ll. allegatis in glo. quæ dicit quod licet reuera non haberet ius, poſſet tamen obtinere de facto. vt l. cùm putarem. ff. fami. erciſ. & reputaretur habuiſſe huius l. res iudicata. de re iudic.

2 ☞ *Habens iura directa, quòd interdum ex iuſta cauſa admittatur ad proteſtādum cui debitori ne ſoluat habenti vtilia, vel econuerſo habens vtilia, ne ſoluatur habenti directa.*

AVTHENTICA.

1 SEd iam cautum eſt. † Nota hic caſum in quo quis non poteſt alteri proteſtari quod non faciat illud ad quod faciendum alteri tenetur, quæ dicitur proteſtatio inhibitoria. de qua vide plenè per Barto. in l. non ſolùm. §. morte. ff. de
2 ope. no. nun. † Aliquando tamen admittitur, cum ille qui habet iura directa proteſtatur ex aliqua iuſta cauſa debitori ne ſoluat habenti vtilia. vt ff. ad Trebel. l. hæres cùm debuerat. vel econuerſo cùm habens vtilia proteſtatur ne ſoluatur habenti directa. vt j. de dona. l. iij. & vide omnino quod no. Inno. de officio deleg. c. ſanè. an poſsit talis proteſtans prohiberi facere talem proteſtationem vel inhibitionem, & an poſsit cogi ad remittendam eam officio iudicis: ſic ergo corrigitur finis. l. præcedentis per hanc authen. quæ volebat quod facta proteſtatione per tertium non cogeretur depoſitarius reſtituere niſi recepta cautione à deponente de defendendo ipſum aduerſus illum tertium. Nam hodie non tenetur hanc actionem præſtare. ſi tamen ille tertius eſſet dominus, & ageret rei vendi. contra deponentem, haberet locum. l. bona fides. ff. eo. quæ non eſt correcta per hanc authen.

2 ☞ *Diligentia vnius debet ſibi prodeſſe: non alteri.*

LEX XII.

1 SVperuacuam. † In his quæ pondere, numero, vel menſura conſiſtunt, ſi vni ex hæredibus deponentibus pro hæreditaria parte perſoluitur, reſidui periculum ad cæteros pertine-
2 bit. hoc dicit. Barto. & eſt optimus caſus. ecce caſum. † Nota quod diligentia vnius debet ſibi prodeſſe: non alteri, facit l. iij. in prin. ad leg. falci. ff. & loquitur iſta l. in his quæ pondere, vel numero, vel menſura conſiſtunt. in quibus fit diuiſio numero, vel pondere: non autem in ſpeciebus in quibus non fit diuiſio per numerū: ſed per ſingula corpora. vnde ſi defunctus depoſuiſſet duos
c æquos: & depoſitarius vni ex hæredibus reſtituiſſet vnum, & alter poſtea moreretur, teneretur alter communicare cum hærede qui

de: quia quilibet ex hæredibus in quolibet æquo habebat partē
pro indiuiſo.ergo primus recepit rem quę non erat ſua propria:
ſed communis cum ſuo cohærede. Sed queritur hic.quando de-
poſitum fuit ab vno factum,& poſtea deuentum ad plures hæ-
redes ipſius,quid ſi fuit factum à duobus, & poſtea vni eorum
fuerit reſtituta pars,& antequàm reſtitueretur altera pars alteri,
fuit perdita. Reſpondeo ſecundū Bal.idem quod hic niſi in caſi
bus qui habentur & no.in l.pupillus.ff.quę in fraudē.credito.&
per glo.in l.tutores.ff.de condi.indebi. In contrarijs quæ format
gloſ.dic vt in ea.

Mandati:uel contrà. *Rubrica.*

1 *Videtur quis geſsiſſe de mandato alicuius, qui ipſo ſciente & patiente geſsit, ſed ſi ipſo ignorante,habet locum actio nego.geſto.non mandati: & ſi domino prohibente neutra iſtorum habet locum.*
Caſus quo dominus locupletatur cum aliena iactura.
3 *Qui gerit aliena negotia, poteſt recipere pecuniam ſub uſuris, ſi expedit pro utilitate domini, & dominus tenetur ſibi pecuniam, & uſuras ſolutas reſtituere.*
4 *Officium procuratoris,an debeat eſſe gratuitum?*

LEX I.

1 ADuerſus. †Pecuniam quam procurator ex
pendit de ſuo in negotijs domini
in dubio recuperat de ſuo cum vſuris, ſed ſalariū
an poſsit conſequi,nō eſt ſine dubio, ſed relinqui
2 tur in cognitione iudicis.hoc dicit.†In tex.ibi.[ge
ſta ſunt.]ſcilicet per te de mandato ſuo, & ſic fuiſti procu. ad ne
gotia,& videris geſsiſſe de mādato,ſi ipſo ſciente & patiente geſ
ſiſti.vt l.qui patitur.ff.eo.& j.ea.l. ſi fideiuſ. ſed ipſo ignorāte nō
haberet locum actio mandati, ſed nego. geſto.vt in toto titu.de
nego.geſt.ſed ſi domino prohibēte,neutra iſtarum locum habe-
ret pro recuperanda æſtimata pecunia.l. ſi pro te.ff.eo.& ſic eſt
caſus in quo dominus locupletabitur cùm aliena pecunia: aliâs
3 iactura.& imputet ſibi geſtor.vt s.de nego.geſt.l.fin.†In tex.ibi.
[mutuò acceptam.] dicit glo. cum vſuris. Et ſic no. ꝙ qui gerit
aliena negotia, poteſt recipere pecuniam ſub vſuris, ſi expedit
pro vtilitate domini:& dominus tenetur ſibi pecuniam & vſu-
ras ſolutas reſtituere. & iſto caſu etiam de iure canonico petun-
tur:quia non vt lucrum,ſed vt damnum emergens petuntur. fa
4 cit c.peruenit.de vſuris.† In tex.ibi.cognitio præbebitur.]ſed in
quo conſiſtit illa cauſæ cognitio.glo.propter hoc ponit vnam di
ſtinctionem,per quam patet ꝙ aliquando non poteſt peti ſalariū
promiſſum.& hoc in duobus caſibus. Primus quando fuit pro-
miſſum incertum non expreſſa certa quantitate. puta bene pro-
uidebo tibi de ſalario. Item quando certum, tamen illicitum.pu
ta de quota parte litis.aliquando poteſt peti per actionem man-
dati informatam à pacto, quando iſta concurrunt: ſcilicet & ꝙ
promiſſa fuit certa quantitas. Item per pactum nudum inconti-
nenti appoſitum iuxta mandatum. Item ꝙ procurator etiam ſi-
ne ſalario fuiſſet geſturus:& ſic eſt propriè contractus mandati.
qui debet eſſe gratuitus.licet incidenter interuenerit remunera-
tio.aliquando verò petitur per actionem præſcriptis verbis.quā
do ex interuallo interuenit promiſsio: quia videtur eſſe contra-
ctus innominatus do vt facias.aliquando per actionem ex loca
to,quando fuiſſet geſturus ſine ſalario. & eſt tale opus ad quod
ipſe procurator conſueuit operas ſuas locare:quia dicetur cōtra
ctus locationis & tamen habet in ſe admixtum mandatum: ſed
non oritur actio mandati:ſed locati.ſi autem non cōſueuit loca-
re operas,ad hoc petetur per actionē præſcriptis verbis.iſta ſunt
in effectu quæ voluit glo.quam Bal.dicit eſſe defectiuam quaſi
in ſingulis membris.vnde vide hic per eum.

LEX II.

1 CVm ex cauſa. †Pecunia quam fideiuſſor ſol
uit pro debitore, pōt tam per
ipſum quàm per hæredem eius repeti per actionem
mandati vna cùm pignoribus. hoc dicit. Intellige vt
dixi in l.præce. quando de mandato debitoris fideiuſsit expreſ-
ſo,vel tacito:quia ipſo ſciente & patiente.vt j.eo.l.ſi fideiuſſor.ſe
cus ſi ipſo prohibente:vt l.ſi pro te.ff.eo. In tex.ibi.[habes man-
dati actionem.] ſed mirandū eſt:quia pignora petuntur per hy-
pothecariam.quæ eſt actio realis:ſed actio mandati eſt perſona-
lis.glo. vt effugiat hoc contrarium. legit iſtum tex.& exemplifi-
cat multis modis.& effectus glo.eſt: quia iſte tex. poteſt intelligi
duobus modis, ſcilicet de rebus patris tui fideiuſſoris obligatis
creditori per patrem tuum de mandato de-
bitoris principalis. vel per ipſum debitorē
de conſenſu patris tui. & primo caſu clarū
eſt quòd habet locum actio mandati. in ſe-
cundo habet locum actio commodati. Et
dicit glo.ꝙ lite cōteſtata ſuper actione mā-
dati ad pecuniam cenſetur etiam conteſta.
ſuper actione commodati ad reſtitutionem pignorum.per l. fi.j.
de annali exce.& propter hoc tex.hic dicit.[qua.]id eſt per quā.
Secundò modo poteſt intelligi de rebus ipſius debitoris. & hoc
duobus modis. vel ꝙ fuerint obligatæ creditori: qui tenebitur
eas tibi reſtituere,vel patri tuo,cùm ei ſoluiſti. ꝙ aliâs non tene-
baris ſoluere:vt j.de fideiuſ.l. ij. vel quòd fuerint obligatæ patri
tuo pro fideiuſsione:& tunc daretur hypothecaria,& iſtud rela-
a tiuum ª qua,facit impropriam relationem.ſicut ibi.mulier dam-
nauit quæ ſaluauit.vt no.s.de nego.geſt.l.ij.tene quam vis: quia
quælibet poteſt ſuſtineri.& eſt vera in ſe.

a ¶ Et iſtud relatiuū. Quid importet relatiuum quę vide Rapha.Cu.conſi. xcvij. inci.ſtante dicto ſtatuto.& conſil. clxxvj.incipi.ſtatuto papienſi cauetur.

2 *Si aliquis ceſsit iura ſua ex cauſa uenditionis, uel donationis, an hoc non obſtante poſsit re integra agere directa actione quæ apud eum remanſit,nec potuit per ceſsionem ab eius oſsibus ſeparari?*
3 *Qualiter aliud ſit ante cedere, & aliud concedere?*

LEX III.

1 SI pater. † Mandās alteri actiones,poteſt hoc nō
obſtāte re integra experiri.hoc dicit. qui
ergo facit procuratorem ad agendum, non tollit ſibi
poteſtatem agendi antequàm procura. litem conte-
ſtetur.poſtquàm verò non ſit effectus dominus litis, nec poſsit
reuocare ſine cauſa.vt l.poſt litem.ff.de procur.non poterit age-
re dominus,quia vel vult proſequi eandem litem, & videtur ꝙ
non poſsit.cùm ipſe non ſit dominus eius, ſed procurator. Aut
vult inchoare nouam litem:& ob.excep.lit.pendentiæ.vel dic ꝙ
poteſt proſequi eandem litem ratione vtilis. videtur ꝙ habetur
in inſtantia per l.in cauſæ.§.fi.de procura.non tamen per hoc re
uocatur procura. quod proſequere vt per Bar. in d.l. poſt litem.
2 & hoc in procuratore ſimplici.† Quid in procuratore in rē ſuā,
ſi alicui ceſsit iura ſua ex cauſa venditionis, vel donationis, an
hoc non obſtante poſsit re integra agere directa actione, quæ
apud eum remanſit nec potuit per ceſsionem ab eius oſsibus ſe-
parari:vt l.quis ergo caſus.ff.de peculio.videtur quòd non. quia
talis procura.non poteſt reuocari per l.illam.j.de donati.contra-
rium tamen eſt quòd admittitur ad agendum.niſi in tribus caſi-
bus.qui habentur in l.iij.j.de dona.& hoc quando directa actio
remanſit penes cedentem nō omnino inutilis. quod eſt quando
fit ceſsio inter viuos.ſecus ſi in vltima voluntate ex ſena.conſul.
tre.nam poſtquam hęres reſtituit fideicommiſſario,nullo modo
poteſt agere etiam extra caſus illius.l.iij.licet apud eum reman-
ſerint directæ actiones.vt l.ſi hæres inſtitutus.ff.ad Trebel. quia
remanſerunt ſine vtilitate,& omnino inutiles. vt l.qui in princi.
eo.titu.& ideo poteſt ei obijci exceptio tu non potes agere tan-
quàm hæres:quia reſtituiſti hæreditatem. Non ſic quando quis
ceſsit inter viuos:quia non poteſt ſibi obijci hæc exceptio tu ceſ
ſiſti alteri hanc actionem quam intentas. nam hoc non pōt obij-
ci niſi in tribus caſibus.qui habentur in d.l.iij. & ſic non reman-
ſit directa omnino ſine vtilitate.quod tamen exigit tenetur reſti
tuere ceſsionario vel actione ex vendito,ſi ceſsit ex cauſa vendi
tionis:vel actione in factum,ſi cauſa donationis.l. hæreditatem.
3 ff.de dona.† In tex.ibi. [mandauit.]non dicit ceſsit. & ſic potius
conceſsit aliud eſt antecedere,& cōcedere: quia primo caſu trāſ
feruntur vtiles: quas ceſsionarius ſuo proprio nomine intentare
poteſt.Secundo caſu nullæ transferuntur:ſed ſolùm exercitium
directarum. & ſic nomine mandantis agere debet. iuxta ea quæ
habentur in l.qui ſtipendia.s.de procu.iuncta.l.fi.in princi.cum
ibi no.j.de dona.& primo caſu dicitur procura.in rem ſuam. de
quo quærit glo.in fi.ſecundo nō.ſed ſimplex procurator. In tex.
ibi.[actum eſt.] quia fortè pater tuus cum debitore tranſegit. &
tu volebas infringere tranſactionem.quaſi non potuerit eam fa-
cere,poſtquam actionem mandauerat. Sed an pater filio in po-
teſtate poteſt actionem cedere.Bald.hic tangit. & videtur caſus
in l.filiusfami.ff.de actio.& obliga.

1 *Si procurator damnificauit dominum in xx. ſui culpa, ſed in alia manu meliorauit conditionem domini in x.an iſta x.debeant detrahi de illis xx.ut non poſsit dominus repetere niſi x.*